

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2014, declarat de inculpatul

***Tătaru Vasile Iosif**, născut la
03 noiembrie 1960, originar și locuitor al s. Gradiște,
r-nul Cimișlia, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

***Termenul de examinare a cauzei**
în instanța de fond: 18 mai 2012 – 22 octombrie 2013,
în instanța de apel: 16 ianuarie 2013 – 27 martie 2014,
în instanța de recurs: 27 iunie – 07 octombrie 2014.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 22 octombrie 2013, Tătaru Vasile a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că Tătaru V. este învinuit că în anii 2005-2008, avînd scopul însușirii bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, activînd în calitate de conducător a ÎI „Tătaru”, înregistrată de Camera înregistrării de Stat la 18.11.1993 cu numărul de identitate 1002605001230, fiind titular de licență eliberată de Camera de Licențiere la 18.04.2005 pentru prestarea serviciilor de construcție a instalațiilor și rețelelor tehnico-edilitare, contrar prevederilor scrisorilor informativ-normative privind determinarea valorii obiectelor construcției și decontărilor pentru lucrări de antrepriză, aprobate de către Ministerul Finanțelor al RM nr. 1109/1 din 13.11.2006 și Agenția Construcției și Dezvoltare a teritoriului RM nr. 1576-01-07 din 02.02.2006 cu modificările ulterioare, la executarea

lucrărilor de construcție - montaj a gazoductului din s. Grădiște r-nul Cimișlia a majorat valoarea acestor gazoducte cu 41.429,41 lei, bani colectați de la un grup de cetățeni - potențiali consumatori, locuitori a s. Grădiște, r-nul Cimișlia, pentru efectuarea lucrărilor de gazificare, în urma cărui fapt a pricinuit părților vătămate Maria Durlescu, Andrei Leșanu, Afanasie Chisăliță, Domnica Rotaru, Vasilisa Lungu, Valeriu Damaschin, Maria Baidu, Eudochia Ciobanu, Nicolai Ciobanu, Natalia Ciobanu, pagubă materială considerabilă în sumă totală de 41.429,41 lei, ceea ce constituie 2071,4705 unități convenționale la momentul comiterii infracțiunii.

Tot el, este învinuit că, după finisarea lucrărilor de gazificare, la 04.10.2010, continuând acțiunile sale îndreptate la însușirea bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 04.10.2010, în calitate de vânzător a înstrăinat cu drept de proprietate SRL „Cimișlia Gaz” în calitate de cumpărător, la suma de 93.000 lei, o porțiune din gazoduct de presiune medie cu lungimea de 430 m, destinat pentru alimentarea cu gaze naturale a consumatorilor din s. Grădiște, r-nul Cimișlia, construit conform proiectului de gazificare nr. 7250, astfel însușind bunurile coproprietarilor a căror cotă parte constituia 48.000 lei.

Astfel, inculpatului i se incriminează delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită în proporții mari în sumă de 89.429,41 lei.

Instanța a reținut că nemijlocit de colectarea banilor pentru construcția gazoductului s-au ocupat mai multe persoane, inclusiv și inculpatul.

În ședința judiciară nu au fost prezentate probe ce ar confirma valoarea reală a gazoductului respectiv, inclusiv și cheltuielile de proiectare a obiectelor, alte cheltuieli.

Din probele examinate rezultă că ÎI „Tătaru” a construit gazoductul din s. Grădiște și l-a dat în exploatare, însă nu este demonstrat care a fost cota de participare cu mijloace financiare a locuitorilor satului, care a fost suma de bani încredințată inculpatului pentru construcția gazoductului, dacă această sumă a fost suficientă pentru acoperirea cheltuielilor suportate la construcția gazoductului și care sumă de bani sau bunuri au fost însușite de inculpat.

Părțile vătămate au declarat că au achitat bani atât inculpatului, cât și lui N. Ciuciuleanu, G. Chisăliță, S. Lungu, I. Sîrghi. Banii au fost colectați de la locuitorii satului fără a duce evidența lor strictă, iar în listele întocmite ulterior au fost incluse sumele de bani pe care le-au indicat locuitorii.

Gazificarea s. Gradiște a fost efectuată prin contopirea a mai multor proiecte din anii 2006 și 2008. Dar, nu a fost posibil de stabilit cine a achitat mijloacele bănești pentru elaborarea proiectelor respective, la materialele cauzei nu au fost anexate careva probe în acest sens. Din declarațiile martorului A. Bîlbă, fost primar al satului, rezultă că gazoductele de presiune medie urma să fie construit mijloacele bugetelor administrației publice locale, însă Primăria s. Grădiște nu dispunea de bani, astfel lucrările au fost efectuate de către ÎI „Tătaru”. Primăria n-a investit careva mijloace bănești.

În actul reviziei economico-financiare a activității ÎI „Tătaru”, este indicat că cota parte a potențialilor consumatori din gazoductul de presiune medie cu lungime, de 430 m.l. constituie 48.000 lei, argumentînd că 24 de potențiali consumatori au achitat cîte 2000 lei pentru gazoductul respectiv. Însă, în ședința judiciară nu au fost prezentate probe în acest sens.

Din probele examinate, instanța de judecată a conchis, că în ședința judiciară nu s-a confirmat faptul că inculpatului i s-au încredințat bunuri în valoare de 89.429,41 lei și el le-a însușit. Conform raportului de evaluare din 22.02.2010, întocmit de Camera de Comerț și Industrie, proprietarul gazoductului de presiune medie este ÎI „Tătaru”. În ședința judiciară nu s-a demonstrat prin probe faptul, că cota parte a locuitorilor satului din acest gazoduct constituie 48.000 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate, deoarece lipsește fapta prejudiciabilă de însușire a averii străine, de aceea inculpatul urmează a fi achitat.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 191 alin. (4) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Apelantul a invocat că instanța de judecată nu a ținut cont de pertinența, concludența și veridicitatea probelor administrate, luînd preponderent ca bază depozițiile inculpatului.

Din cele expuse în actul reviziei economico-financiare, valoarea tuturor lucrărilor ce se numără executate în actul de îndeplinire a lucrărilor la gazoductul subteran din polietilena cu diametrul de 63 mm (89.780,39 lei) și cea ce se numără în procesul-verbal de recepție a lucrărilor (154.155,39 lei) neîntemeiat a fost majorată cu 41.429,41 lei. Conform informației parvenite de la inculpat, 24 de potențiali consumatori de gaze naturale au achitat suma totală de 125.150 lei, dintre care, după cum s-a menționat, 48.000 lei (24x2000), revine gazoductului de presiune medie și 77.150 lei celui de presiune joasă.

Versiunea inculpatului cu privire la nevinovăția sa nu și-a găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești și este combătută integral de probele și de materialele dosarului, care sunt suficiente pentru a-l recunoaște vinovat în comiterea infracțiunii incriminate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2014, apelul a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre.

Tătaru Vasile a fost condamnat în baza art. 191 alin. (4) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

Acțiunea civilă înaintată de M. Baidu, V. Damaschin și E. Ciobani, privind încasarea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului prejudiciului să se pronunțe instanța civilă. Pe capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral, a fost respinsă ca nefondată.

Instanța de apel a constatat că Tătaru V., în anii 2005-2008, avînd scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, activînd în calitate de conducător a ÎI „Tătaru”, înregistrată de Camera înregistrării de Stat la 18.11.1993

cu numărul de identitate 1002605001230, fiind titular de licență eliberată de Camera de Licențiere la 18.04.2005 pentru prestarea serviciilor de construcție a instalațiilor și rețelelor tehnico-edilitare, contrar prevederilor scrisorilor informativ-normative privind determinarea valorii obiectelor construcției și decontărilor pentru lucrări de antrepriză, aprobate de către Ministerul Finanțelor al RM nr. 1109/1 din 13.11.2006 și Agenția Construcții și Dezvoltare a teritoriului RM nr. 1576-01-07 din 02.02.2006 cu modificările ulterioare, la executarea lucrărilor de construcție - montaj a gazoductului din s. Grădiște, r-nul Cimișlia, a majorat valoarea acestor gazoducte cu 41.429,41 lei, bani colectați de la un grup de cetățeni - potențiali consumatori, locuitori a s. Grădiște, r-nul Cimișlia, pentru efectuarea lucrărilor de gazificare, în urma cărui fapt a pricinuit părților vătămate M. Durlescu, A. Leșanu, A. Chisăliță, D. Rotaru, V. Lungu, V. Damaschin, M. Baidu, E. Ciobanu, N. Ciobanu, N. Ciobanu, pagubă materială considerabilă în sumă totală de 41.429,41 lei.

Tot el, după finisarea lucrărilor de gazificare, la 04.10.2010, continuând acțiunile sale îndreptate la însușirea bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 04.10.2010, în calitate de vânzător a înstrăinat cu drept de proprietate SRL „Cimișlia Gaz” în calitate de cumpărător, la suma de 93.000 lei, o porțiune din gazoduct de presiune medie cu lungimea de 430 m, destinat pentru alimentarea cu gaze naturale a consumatorilor din s. Gradiște, r-nul Cimișlia, construit conform proiectului de gazificare nr. 7250, astfel însușind bunurile coproprietarilor a căror cotă parte constituia 48.000 lei.

Instanța a reținut că, astfel, inculpatul a însușit ilegal bunuri în sumă totală de 89.429,41 lei și a încadrat acțiunile lui în baza art. 191 alin. (4) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșite în proporții mari.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că instanța de apel nu a dat o apreciere corectă a probelor acumulate în dosar, nu a ținut cont că verificarea volumelor și valorii în construcții se efectuează în temeiul Regulamentului privind exercitarea controlului asupra utilizării investițiilor publice în construcții (Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 360 din 25 iunie 1996. Conform cap. I pct. 1), 3), 5), controlul volumelor se efectuează de către Inspecția de Stat în Construcții, la efectuarea lucrărilor de construcții finanțate din contul mijloacelor bugetului de stat sau cu participarea al căroră parte preponderentă o constituie cota statului. Controlul volumelor lucrărilor și valorii construcției în prețuri curente se efectuează în mod obligatoriu în faza de recepție a construcțiilor (lucrărilor). În faza de execuție a construcției (lucrărilor) controlul volumelor și costul lucrărilor poate fi efectuat la solicitarea Organului național de dirijare în construcții, Ministerul Finanțelor, organelor de drept și Curții de conturi. Conform cap. III pct. 8), controlul volumelor și costul lucrărilor de construcție-montaj inserează controlul documentar, controlul prin măsurarea instrumentală a lucrărilor executate de facto și compararea cu datele documentelor de execuție a lucrărilor identificarea

neconformităților depistate privind aplicarea normelor de utilizare a materialelor de construcție și a resurselor energetice și comunale, aplicarea corectă a metodologiei de calcul al costului lucrărilor de construcție - montaj, abaterile de la documentația de proiect identificarea cheltuielilor antreprenorului (investitorului) care nu sînt nejustificate prin calitatea respectivă. Majorarea valorilor și volumelor în construcție se sancționează economic de către Șeful Inspecției de Stat în Construcții în conformitate cap. VI pct. 34) (Anexa 3 la HG nr. 360 din 25.06.1996). În construcție majorarea valorii și volumelor cap. IV pct. 23) (Anexa 3 la HG nr. 360 din 25.06.1996) constituie supraconsum de materiale, lucrări executate la nivel scăzut al calității, cu rebut sau cu abateri de la soluțiile de proiect etc. În cadrul urmăririi penale nu au fost constatate utilizarea mijloacelor bănești din contul statului. De menționat faptul că organul de urmărire penală nu a stabilit cu exactitate costul real al sistemului de gazificare construit de ÎI „Tătaru” la obiectivele 7250 „Газификация с. Градешти Чимишлийского района” de la ПК 5+30 până la ПК 9+60 de presiune medie, cît și a proiectelor: 483 „Gazificarea caselor de locuit de la cutia PRG № 9,10,3 din s. Gradiște, r-nul Cimișlia”, obiect 113-001/07 RGE, construit de ÎI „Tătaru” în anul 2008. Evident că în instanța de judecată nu au fost prezentate probe ce ar confirma faptul că au fost colectați bani în sumă de 41.429,41 lei, care de fapt ar fi suma majorată de la suma achitată de la persoanele participante la proces pentru lucrările la gazoductul de presiune medie cu lungimea de 430 m, cît și a gazoductului de presiune joasă cu lungimea de 1250 m. N. Ciuciuleanu, fiind delegat în anul 2008 pentru acumularea mijloacelor bănești, a prezentat lista a 24 persoane cu suma de 60.000 lei presupus achitată pentru rețelele de presiune joasă cu lungimea de 1250 m. Gazoductul nominalizat a fost evaluat de către Camera de Comerț și Industrie la data de 08.08.2012 cu nr. 0306910 la suma de 260.840 lei. Acest gazoduct se află în gestiune la persoanele participante la proces. Suma de 60.000 lei, presupusă achitată împărțită la 24 de persoane ar constitui suma de 2500 lei ($60\ 000 : 24 = 2500$)... Conform HG 715 taxa de racordare la rețelele de gazificare conform Programului de gazificare constituie 2970 lei. Începînd cu finele anului 2010 și pînă în luna aprilie 2011 toate persoanele din cele 24, care au solicitat să racordeze caselor lor la rețele de gaze naturale, au fost racordate. De menționat faptul că sistemul de gaze naturale de unde se alimentează casele a 24 de persoane cu gaze naturale, este format din segmentul de gazoductul de presiune medie cu lungimea de 430 m, cît și gazoductul de presiune joasă cu lungimea de 1250 m. Segmentul de gazoduct de presiune medie a fost evaluat la suma de 93.000 lei conform raportului de evaluare cu nr. 0274716 din 22.02.2010, gazoductul de presiune joasă a fost evaluat la suma de 260.840 lei conform raportului de evaluare cu nr. 0306910 la data de 08.08.2012, de către Camera de Comerț și Industrie al RM ($260.840 + 93.000 = 353.840$). Evaluarea obiectelor a fost efectuată prin metoda de construcție, care de fapt reflectă cheltuielile conform proiectelor de execuție la proiectele nominalizate. Evident că sistemul de gaze care este gestionat de participanții la proces este foarte costisitor și nu era posibil de realizat fără investiții din exterior. Din considerente că gazoductele nominalizate au fost construite de ÎI „Tătaru”, investițiile îi revin întreprinderii, care de fapt se încadrează în prevederile Legii nr. 81-XV din

18.02.2004, Cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Construcția gazoductelor de către ÎI „Tătaru” în anul 2008 de presiune medie, cât și de presiune joasă se încadrează și în prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1492, conform pct. 3 a hotărârii nominalizate - construcția de gazoducte de presiune medie se va efectua din mijloacele bugetelor administrației publice locale și agenții economici din teritoriu, iar celorlalte obiecte de aprovizionare cu gaze - din mijloacele agenților economici și ale cetățenilor. Conform raportului d-nului V. Moldovanu, revizor CCCEC, în cadrul petrecerii reviziei la ÎI „Tătaru” din 26.10.2011, s-a constatat că primăria Gradiște nu a participat financiar la construcția rețelelor de gaze naturale de presiune medie, fapt confirmat și de A. Bîlbă, fost primar al s. Gradiște r-nul Cimișlia, în proces de judecată. Bunurile în sumă de 89.429,41 lei care se invocă că le-a însușit sînt compuse din suma de 41.429,41 lei și suma de 48.000 lei ($41.429,41 + 48.000 = 89.429,41$). Suma de 41.429 a fost calculată privind valoare și volumul lucrărilor la executarea lucrărilor gazoductelor de presiune medie cu lungimea de 430 m cât și la gozoductul de presiune joasă cu lungimea de 1250 m construit de ÎI „Tătaru” în anul 2008. Lucrările de construcție-montaj la obiectele nominalizate au fost finalizate și recepționate separat la data 03.09.2009, fapt confirmat prin actele de recepție anexate la dosar. Majorarea volumelor au fost constatate în timpul petrecerii reviziei economice-financiare la ÎI „Tătaru” pe perioada 04.10.2011 pînă la data de 26.10.2011, adică cu doi ani după recepționarea lucrărilor nominalizate. Organul de urmărire penală nu a prezentat expertiza actelor de îndeplinire a lucrărilor în comparație cu proiectul de executare, cât și expertiza documentelor de execuție exercitată prin măsurarea instrumentală a lucrărilor executate de facto și compararea lor conform HG nr. 360 din 25.06.1996 cap. III pct. 8). Nu a fost confirmat prin probe că participanții la procesul de gazificare au achitat suma de 41.429,41 lei. Nu a fost confirmat în instanță de judecată că suma de 48.000 lei ar fi cota parte din segmentul de gazoduct de presiune medie cu lungimea de 430 m construit de ÎI „Tătaru” în anul 2008 și ulterior comercializat de către ÎI „Tătaru” acest segment SRL „Cimișlia Gaz”. În cadrul petrecerii reviziei economice la ÎI „Tătaru” de către d-nul V. Moldovanu de la data de 04.10.2011 și pînă la data de 26.10.2011, au fost audiați 24 de persoane participanți la proces, unde s-a constatat că în anul 2005-2006, 24 de persoane au achitat bani în sumă de 48.000 lei, pentru construcția segmentului de 430 m de presiune medie, care ulterior ÎI „Tătaru” a comercializat segmentul de 430 m cu cota de 48.000 lei a consumatorilor de gaze naturale către SRL „Cimișlia Gaz”. În cadrul reviziei, d-nul V. Moldovanu a constatat că declarațiile a 24 de persoane contravin cu Registrul de evidență a lucrărilor efectuate de ÎI „Tătaru” în perioada anului 2008. În instanța de judecată s-a constatat că în anul 2006 s-au identificat numai 7 persoane, care abia în anul 2006 au participat la proiectarea proiectului de presiune joasă. Din declarațiile potențialilor consumatori de gaze în anul 2005-2006 ei ar fi achitat bani în sumă de 2000 lei fiecare, ceia ce ar presupune că suma achitată ar fi 14.000 lei și nicidecum 48.000 lei cum afirmă cele 24 de persoane participante la proces. Neconformitățile constatate de d-nul V. Moldovanu, revizor principal CCCEC, nu au fost luate în calcul de către organul de urmărirea penală. Instanței de judecată nu i-a fost

prezentată o expertiză a tronsonului de 430 m presupus construit în anul 2005-2006 cu participarea a 24 de persoane la efectuarea lucrărilor de gazificare de presiune medie, care ar fi identificat cota parte în segmentul de gazoduct construit de ÎI „Tătaru” cu lungimea de 430 m, construit în anul 2008 din contul întreprinderii, destinat pentru alimentarea bisericii Sf. Gheorghe din s. Gradiște, r-nul Cimișlia cu gaze naturale.

Nu au fost luate în considerație contradicțiile persistente în declarațiile martorilor și a părților vătămate, în ceia ce vizează modalitatea de colectare a banilor.

În materialele cauzei lipsesc probe care atestă cota de participare cu mijloace financiare a locuitorilor satului. Prin urmare, este întemeiată concluzia primei instanțe că „...organul de urmărire penală n-a constatat cu certitudine, care a fost suma de bani încredințată lui Tătaru V. pentru construcția gazoductului, dacă această sumă a fost suficientă pentru acoperirea cheltuielilor suportate la construcția gazoductului și care sumă de bani au fost însușite de Tătaru V.”

6. Judecînd recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. În conformitate cu art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept

În primul rînd, potrivit art. 101 alin. (1), 325 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) pct. 1) - 4), 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvîrșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvîrșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvîrșirea acestei infracțiuni. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

Aceste prevederi legale nu au fost respectate cu strictețe de către instanța de fond.

În pofida prescripțiilor de drept enunțate, potrivit descriptivului sentinței, prima instanță:

a) nu a judecat fondul cauzei în raport cu circumstanțele invocate în rechizitoriu, adică că el: „...*contrar prevederilor scrisorilor informativ-normative..., a majorat valoarea acestor gazoducte cu 41.429,41 lei, bani colectați de la un grup de cetățeni - potențiali consumatori, locuitori a s. Gradiște r-nul Cimișlia, pentru efectuarea lucrărilor de gazificare, în urma cărui fapt a pricinuit părților vătămate Maria Durlescu, Andrei Leșanu, Afanasie Chisăliță, Domnica Rotaru, Vasilisa Lungu, Valeriu Damaschin, Maria Baidu, Eudochia Ciobanu, Nicolai Ciobanu, Natalia Ciobanu, pagubă materială considerabilă ... după finisarea lucrărilor de gazificare..., prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 04.10.2010, în calitate de vânzător a înstrăinat cu drept de proprietate SRL „Cimișlia Gaz” în calitate de cumpărător, la suma de 93.000 lei, o porțiune din gazoduct..., astfel însușind bunurile coproprietarilor a căror cotă parte constituia 48.000 lei”, utilizând formulări ce pun la îndoială nevinovăția celui achitat (v.1 f.d. 65, v.2. f.d. 207, v.2 f.d. 163, pct. 2 din decizie);*

b) doar a trecut în revistă probele administrate pe caz, însă nu a apreciat separat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatului în rechizitoriu.

Pe lângă aceasta, nu a indicat din care motive a respins probele acuzării.

Prin urmare, instanța de fond nu a judecat fondul cauzei penală în condițiile legii și a adoptat o sentință care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sînt dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă probele corect au fost apreciate în ansamblu, prin prisma cumulului de dovezi anexate la dosar. Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii. Potrivit art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 384 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, hotărîrea

instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Potrivit art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 415 alin. (2/1) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

Ignorarea acestei jurisprudențe lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Aceste prevederi de drept nu au fost respectate de către instanța de apel, or:

a) conform procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, procurorul, în cadrul rejudecării cauzei potrivit regulilor generale, nu a solicitat să fie cercetate direct și nemijlocit probele scrise, decisive ale acuzării, inclusiv declarațiile martorilor acuzării.

Este adevărat că instanța de apel a dat citirii probelor scrise, examinate de prima instanță, consemnându-le în procesul verbal al ședinței de judecată, dar din propria inițiativă, încălcând astfel principiul contradictorialității procesului penal, deoarece a selectat și invocat din oficiu probe pe care le-a utilizat și pus la baza hotărârii de condamnare a inculpatului, adică în defavoarea lui, subminând competența exclusivă a acuzatorului de stat în aspectul vizat (*v. 2, f. d. 235-241*);

b) potrivit descriptivului deciziei contestate, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și le-a repetat întocmai, dar neindicând din care motive a respins probele apărării (*v. 2, f.d. 244, pct. 2 și 4 din decizie*).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Tătaru Vasile Iosif, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2014 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată la 21 octombrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun